

STAN I RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM W 2008 ROKU

STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI

W końcu 2008 r. liczba ludności województwa świętokrzyskiego wyniosła 1272,8 tys. osób, co odpowiadało 3,3% populacji kraju. Nadal obserwowano spadek liczby mieszkańców, jednak z roku na rok jest on mniejszy. Na przestrzeni 12 miesięcy ubyło ich 3,9 tys., podczas gdy w 2007 r. – 4,3 tys., a w 2006 r. – 5,2 tys.

Podstawowymi zjawiskami społecznymi, które miały wpływ na zmiany w liczbie i strukturze ludności według wieku, płci, stanu cywilnego, czy też rozmieszczenia terytorialnego były: urodzenia, zgony i migracje.

Ludność zamieszkująca w 31 miastach stanowiła 45,3% ludności województwa (w Polsce przeciętnie 61,1%). Miasto Kielce - stolica Świętokrzyskiego grupowało 205,1 tys. osób, tj. podobnie jak przed rokiem, 16,1% ogółu mieszkańców. Liczba Kielczan malała - w porównaniu z 2007 r. o 0,8 tys. osób (rok wcześniej – o 1,3 tys. osób). Główne ośrodki miejskie województwa skupiały odpowiednio: Ostrowiec Świętokrzyski – 5,7% ogółu ludności, Starachowice – 4,1%, Skarżysko-Kamienna – 3,8% oraz Sandomierz – 1,9%. W trzech największych miastach liczących powyżej 50 tys. ludności zamieszkiwało łącznie 330,2 tys. osób, tj. ponad ¼ mieszkańców Świętokrzyskiego.

Niski udział ośrodków miejskich cechował podregion sandomiersko-jędrzejowski, w tym szczególnie powiaty: kazimierski, opatowski, włoszczowski oraz buski. Odrębnie należy traktować powiat kielecki, otaczający m. Kielce i silnie z nim związany.

Na 1 km² powierzchni ogólnej województwa na koniec 2008 r. przypadało 109 osób. Wskaźnik ten charakteryzował się jednak znacznym zróżnicowaniem terytorialnym w województwie. Podregion kielecki był prawie dwukrotnie gęściej zaludniony niż sandomiersko-jędrzejowski, do czego min. przyczyniło się m. Kielce, w którym wskaźnik wyniósł 1865 osób/km². Powiatami ziemskimi o dużej gęstości zaludnienia były skarżyski, ostrowiecki oraz starachowicki. Najmniejsze zagęszczenie wystąpiło w powiecie włoszczowskim (52 osoby/km²).

Ludność w 2008 r. (stan w dniu 31 XII)

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	W miastach w % ogółu ludności	Osoby na 1 km ²	Kobiety na 100 mężczyzn
Województwo	1272784	619713	653071	45,3	109	105
<i>Podregiony:</i>						
Kielecki	776615	375857	400758	56,1	154	107
<i>Powiaty:</i>						
kielecki	200623	99779	100844	6,6	89	101
konecki	83371	40952	42419	31,5	73	104
ostrowiecki	115078	55145	59933	68,7	187	109
skarżyski	78814	37777	41037	72,3	200	109
starachowicki	93635	45247	48388	58,8	179	107
m.Kielce	205094	96957	108137	100,0	1865	112
Sandomiersko- jędrzejowski	496169	243856	252313	28,3	74	104
<i>Powiaty:</i>						
buski	73335	35775	37560	23,2	76	105
jędrzejowski	88944	43975	44969	30,4	71	102
kazimierski	35297	17310	17987	19,8	84	104
opatowski	55740	27395	28345	20,6	61	104
pińczowski	41579	20509	21070	30,4	68	103
sandomierski	80936	39234	41702	35,8	120	106
staszowski	73498	36411	37087	34,8	80	102
włoszczowski	46840	23247	23593	22,8	52	102

Struktura ludności według płci nie uległa zmianom. Nieznacznie większość mieszkańców Świętokrzyskiego stanowiły kobiety, których udział na poziomie 51,3% ogółu ludności ukształtował się podobnie, jak rok wcześniej. Dla m. Kielce wskaźnik ten osiągnął 52,7%.

Współczynnik feminizacji, obrazujący ile kobiet przypada na 100 mężczyzn, pozostawał w województwie stosunkowo niski i wyniósł 105. Przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, najbardziej widoczna była w miastach, gdzie wskaźnik miał wartość 110 wobec 101 na wsi. Najwyższy współczynnik wystąpił w Kielcach – 112, najniższy natomiast w powiecie kieleckim – 101.

Nadal obserwowano niekorzystne zmiany świadczące o starzeniu się społeczeństwa. Nastąpiło zmniejszenie się udziału dzieci i młodzieży (w wieku 0-17 lat) przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiet w wieku 60 lat i więcej). Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym obniżył się z 19,4% w 2007 r. do 19,0% w 2008 r. Najstarsi stanowili w bieżącym roku 17,7% populacji, podczas gdy rok wcześniej - 17,4%. Proces demograficznego starzenia społeczeństwa był bardziej widoczny na wsi niż w mieście – 55,8% grupy osób w wieku poprodukcyjnym to mieszkańcy wsi.

Zwiększył się udział ludności w wieku produkcyjnym (kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lata). Odsetek ludności w wieku zdolności do pracy wyniósł na koniec 2008 r. 63,4% (w 2007 r.- 63,1%).

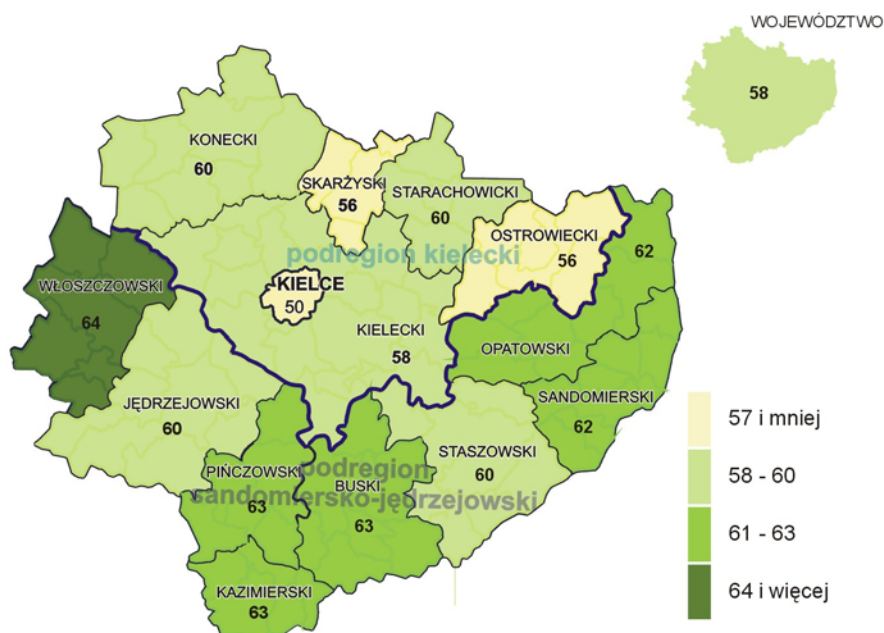
Wyhamowaniu uległa, obserwowana w latach poprzednich, spadkowa tendencja liczebności grupy mobilnej (18–44 lat). W 2008 r. zwiększyła się ona o 0,1% i obejmowała 38,6% ogółu mieszkańców województwa oraz 60,9% zbiorowości w wieku produkcyjnym (rok wcześniej odpowiednio: 38,5% oraz 60,9%). W niewielkim stopniu zwiększył się również odsetek ludności niemobilnej zawodowo (45–59 kobiety, 45–64 lata mężczyźni) – o 0,1 pkt procentowego, osiągając 24,8% ludności Świętokrzyskiego.

Struktura ludności według wieku w 2008 r. (stan w dniu 31 XII)

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta	Wieś
	w tysiącach				
Ogółem	1272,8	619,7	653,1	576,2	696,6
<i>w wieku:</i>					
przedprodukcyjnym	241,6	123,5	118,1	96,7	144,9
produkcyjnym	806,5	424,7	381,7	380,1	426,3
mobilnym	491,0	252,8	238,2	223,4	267,6
niemobilnym	315,5	172,0	143,5	156,7	158,8
poprodukcyjnym	224,8	71,5	153,3	99,5	125,3

Na poziomie ubiegłorocznym utrzymał się wskaźnik „obciążenia” ekonomicznego ludności. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 58 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Korzystniej kształtowała się ta relacja dla miast, w których wyniosła 52 osób wobec 64 osób dla wsi. Dysproporcje relacji determinował również obszar zamieszkania – w podregionie kieleckim osiągnęła ona 56 osób, natomiast w sandomiersko-jędrzejowskim – 62. Najmniejsze obciążenie odnotowano w m. Kielce – 50 osób, a najwyższe w powiecie włoszczowskim – 64.

Wskaźnik obciążenia w 2008 r.
Stan w dniu 31 XII

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Urodzenia

Głównym czynnikiem decydującym o tempie rozwoju demograficznego są urodzenia. Wpływają one na liczbę i strukturę ludności, stanowią też podstawę do przewidywania tendencji zmian ludności w czasie, wyrażonych poprzez prognozy demograficzne.

W 2008 r. w województwie świętokrzyskim zarejestrowano 12,7 tys. urodzeń żywych, z czego 51,1% to chłopcy. Liczba urodzeń była wyższa niż w 2007 r. o 6,4% i stanowiła 3,1% wszystkich urodzeń na terenie kraju.

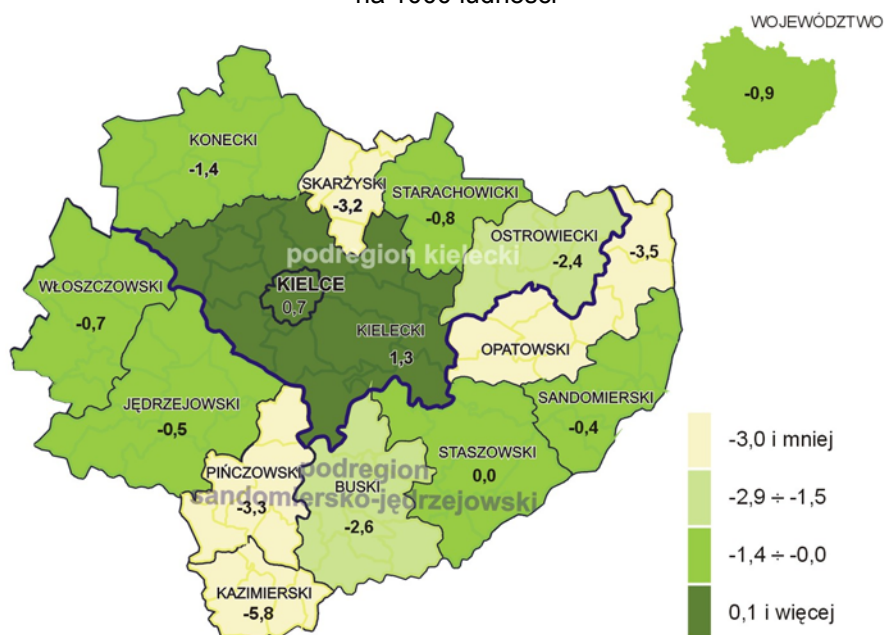
Więcej dzieci urodziło się na wsi – 7,4 tys., tj. 58,2% ogółu urodzeń żywych. Zmniejszył się odsetek urodzeń martwych - z 0,6% w 2007 r. do 0,4%.

Urodzenia

Wyszczególnienie		Urodzenia razem	Urodzenia		
			żywe		martwe
			chłopcy	dziewczynki	
Ogółem	2007	12041	6135	5836	70
	2008	12790	6511	6225	54
Miasta	2007	4954	2564	2359	31
	2008	5348	2740	2590	18
Wieś	2007	7087	3571	3477	39
	2008	7442	3771	3635	36

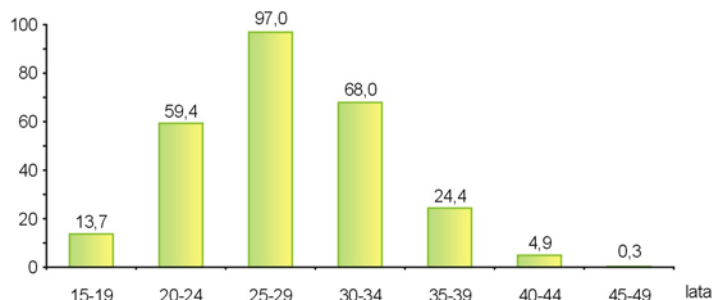
Współczynnik natężenia, czyli liczba urodzeń na 1000 ludności w 2007 r. wyniósł 9,9 i w stosunku do 2007 r. wzrósł o 0,6 pkt. Kształtował się on zdecydowanie wyżej na wsi - 10,6 niż w miastach – 9,2.

Przyrost naturalny w 2008 r.
na 1000 ludności

Urodzenia uzależnione są od liczby potencjalnych matek, tzn. kobiet w wieku rozrodczym oraz ich płodności określonej częstością urodzeń. Za okres prokreacyjny kobiet przyjmowany jest przedział wieku 15-49 lat. W 2008 r. współczynnik płodności w naszym województwie przyjął wartość 40,6‰ i w ujęciu rocznym zwiększył się o 2,8 pkt. Na wsi wskaźnik osiągnął 44,0‰, w miastach był niższy – na poziomie 36,7‰.

Płodność kobiet w województwie świętokrzyskim w 2008 r.
(na 1000 kobiet w wieku 15 - 49 lat)

Przyrost naturalny, będący sumarycznym odzwierciedleniem między liczbą urodzeń i zgonów wykazuje tendencję rosnącą. W 2008 r. wyniósł minus 1,2 tys., podczas gdy przed rokiem – minus 1,7 tys. Powiatami, w których odnotowano dodatni przyrost naturalny były: kielecki – 258 (przed rokiem – 324), m. Kielce – 146 (przed rokiem – minus 1) i staszowski – 1 (rok wcześniej – minus 52). Biorąc pod uwagę przyrost naturalny przeliczony na 1000 ludności, w najwyższym stopniu zwiększył się on w powiatach: sandomierskim – o 1,4 pkt (z minus 1,8 do minus 0,4), buskim – o 1,0 pkt (z minus 3,6 do minus 2,6) oraz opatowskim – o 0,9 pkt (z minus 4,4 do minus 3,5). Obniżenie wskaźnika występowało w dużo mniejszej skali – od 0,1 do 0,3 pkt. Odnotowano je w powiatach: ostrowieckim, włoszczowskim, kazimierskim i kieleckim.

Zgony

Zgony to drugi obok urodzeń element ruchu naturalnego ludności. Zjawisko to wpływa nie tylko na tempo rozwoju ludności, ale również na kształtowanie jej stanu cywilnego oraz struktury wieku.

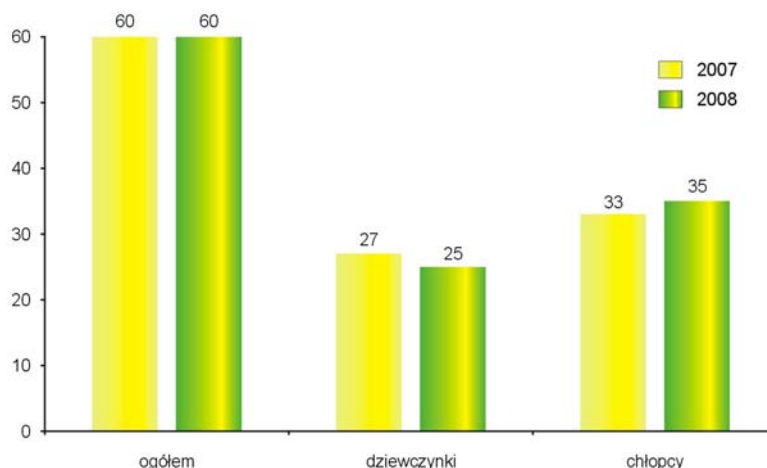
W 2008 r. zmarło 13,9 tys. osób, tj. o 182 osoby więcej niż w 2007 r. Ogólny współczynnik umieralności zwiększył się z 10,7‰ do 10,9‰. Wzrósł odsetek zgonów w miastach – do 40,9% ich ogółu wobec 40,5% w 2007 r. Zgony mężczyzn stanowiły 54,2% łącznie zarejestrowanych w województwie wobec 54,3% rok wcześniej. Obserwowany wzrost ich odsetka, związany był ze znaczną nadumieralnością mężczyzn, widoczną już w okresie niemowlęcym.

Zgony

Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
<i>w liczbach bezwzględnych</i>									
2007	13709	7443	6266	5558	2991	2567	8151	4452	3699
2008	13891	7535	6356	5680	3088	2592	8211	4447	3764
<i>w odsetkach</i>									
2007	100,0	54,3	45,7	40,5	21,8	18,7	59,5	32,5	27,0
2008	100,0	54,2	45,8	40,9	22,2	18,7	59,1	32,0	27,1

Utrzymał się ubiegłoroczny poziom zgonów niemowląt, tj. dzieci poniżej 1 roku życia. W 2008 r. w naszym województwie zarejestrowano ich 60. Wyższa była umieralność niemowląt płci męskiej, która wyniosła 58,3% ich ogółu. Współczynnik umieralności niemowląt liczony na 1000 urodzeń żywych obniżył się w skali roku z 5,0 w 2007 r. do 4,7.

Umieralność niemowląt według płci

Małżeństwa

W 2008 r. w województwie świętokrzyskim zawarto 8,6 tys. związków małżeńskich, tj. o 0,9% więcej niż przed rokiem. Na 1000 ludności przypadało 6,7 zarejestrowanych małżeństw (w 2007 r. - 6,6). W kraju wskaźnik wyniósł 6,8.

Więcej małżeństw zarejestrowano na obszarach wiejskich – 4,6 tys. (53,3%). Jednak to mieszkańcy miast wstępowali częściej w związki małżeńskie, na co wskazywało przeliczenie liczby małżeństw na 1000 ludności, które ukształtowało się na terenach miejskich na poziomie 6,9 wobec 6,5 na obszarach wiejskich. Najczęściej śluby zawierali mieszkańcy powiatu koneckiego – 7,8‰, a najrzadziej powiatów: kazimierskiego – 6,0‰ oraz sandomierskiego – 6,1‰. Najwięcej małżeństw zawarto w powiecie kieleckim – 1,4 tys.

Okolo 3/4 prawnie zarejestrowanych związków stanowiły małżeństwa wyznaniowe, tj. zawarte w kościołach i jednocześnie zarejestrowane w urzędach stanu cywilnego. Na 6478 małżeństw wyznaniowych, tylko 15 nie było związkami zawartymi w kościele katolickim.

Spowolniona została tendencja do zawierania związku małżeńskiego w coraz późniejszym wieku. W omawianym roku mediana wieku, czyli średni wiek kawalerów zawierających związek małżeński z panną przesunął się z 27,1 w 2007 r. do 26,7 lat, natomiast średni wiek panien wychodzących za mąż za kawalerów osiągnął 24,6 wobec 24,8 lat rok wcześniej. W naszym województwie osoby decydujące się na małżeństwo były jednymi z najmłodszych w kraju. W Polsce mediana wieku zarówno kawalerów, jak i panien była wyższa i wyniosła odpowiednio: 26,9 i 25,0 lat.

Nowożeńcy na zawarcie związku wybierali przede wszystkim miesiące letnie – od czerwca do września, przy czym co piąta para zdecydowała się na sierpień.

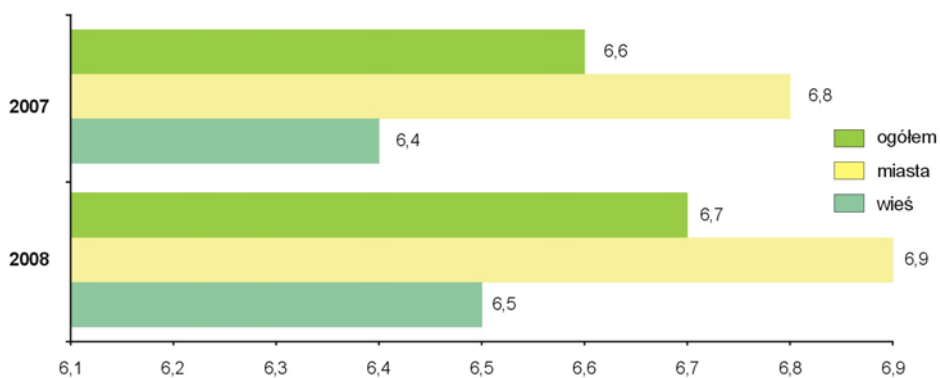
Małżeństwa

Lata	Ogółem	Miasta	Wieś	Małżeństwa na 1000 ludności		
				razem	miasta	wieś
<i>w liczbach bezwzględnych</i>						
2007	8500	3976	4524	6,6	6,8	6,4
2008	8575	4001	4574	6,7	6,9	6,5
<i>w odsetkach</i>						
2007	100,0	46,8	53,2	x	x	x
2008	100,0	46,7	53,3	x	x	x

Małżeństwa cywilne i wyznaniowe

Lata	Ogółem			Miasta			Wieś		
	razem	cywilne	wyznaniowe	razem	cywilne	wyznaniowe	razem	cywilne	wyznaniowe
<i>w liczbach bezwzględnych</i>									
2007	8500	2150	6350	3976	1209	2767	4524	941	3583
2008	8575	2097	6478	4001	1185	2816	4574	912	3662
<i>w odsetkach</i>									
2007	100,0	25,3	74,7	100,0	30,4	69,6	100,0	20,8	79,2
2008	100,0	24,5	75,5	100,0	29,6	70,4	100,0	19,9	80,1

Małżeństwa na 1000 ludności

Ruch naturalny ludności

WYSZCZEGÓLNIENIE		Małżeń- stwa	Urodze- nia	Zgony	Przyrost naturalny	Małżeń- stwa	Urodze- nia	Zgony	Przyrost naturalny
		w liczbach bezwzględnych				na 1000 ludności			
Województwo	2007	8500	11971	13709	-1738	6,6	9,3	10,7	-1,4
	2008	8575	12736	13891	-1155	6,7	9,9	10,9	-0,9
<i>Podregiony:</i>									
Kielecki		5277	7660	7973	-313	6,8	9,8	10,2	-0,4
<i>Powiaty:</i>									
kielecki		1382	2253	1995	258	6,9	11,2	9,9	1,3
konecki		656	873	988	-115	7,8	10,4	11,7	-1,4
ostrowiecki		768	997	1270	-273	6,6	8,6	11,0	-2,4
skarżyski		499	703	960	-257	6,3	8,8	12,1	-3,2
starachowicki		637	934	1006	-72	6,8	9,9	10,7	-0,8
m.Kielce		1335	1900	1754	146	6,5	9,3	8,6	0,7
Sandomiersko- jędrzejowski		3298	5076	5918	-842	6,6	10,1	11,8	-1,7
<i>Powiaty:</i>									
buski		491	733	924	-191	6,7	9,9	12,5	-2,6
jędrzejowski		630	976	1022	-46	7,0	10,9	11,4	-0,5
kazimierski		212	327	532	-205	6,0	9,2	14,9	-5,8
opatowski		373	547	745	-198	6,6	9,7	13,2	-3,5
pińczowski		266	399	538	-139	6,3	9,5	12,8	-3,3
sandomierski		498	818	847	-29	6,1	10,0	10,4	-0,4
staszowski		514	777	776	1	6,9	10,5	10,5	0,0
włoszczowski		314	499	534	-35	6,6	10,5	11,3	-0,7

Migracje

Dane o migracjach stanowią w okresach międzypisowych jedyne źródło informacji o przemieszczeniach ludności w województwie i jego kierunkach. Migracje, obok przyrostu naturalnego są drugim czynnikiem, który ma istotny wpływ na stan zaludnienia.

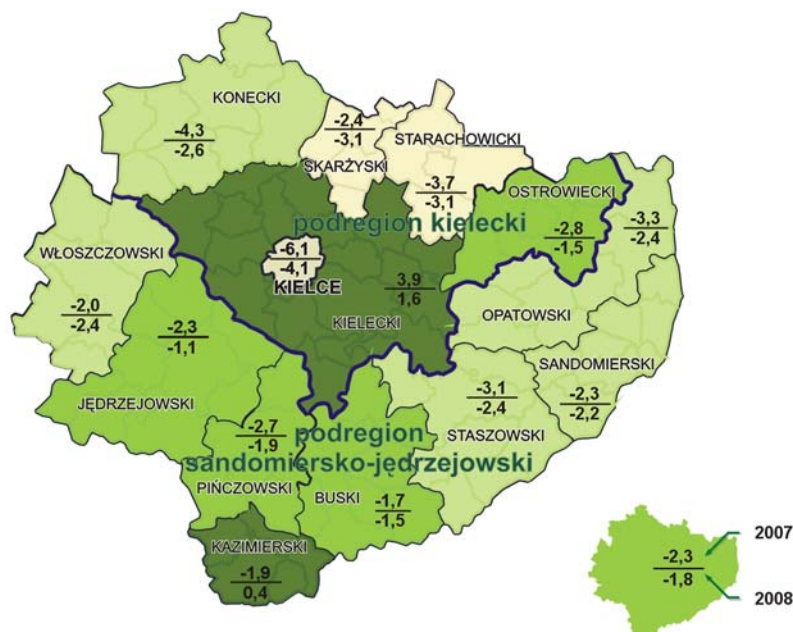
Na przestrzeni kilku ostatnich lat saldo migracji pozostaje ujemne. Oznacza to, że corocznie z województwa na stałe wymeldowuje się więcej osób niż się tu osiedla. W 2008 r. zjawisko to wprawdzie nadal się utrzymywało, jednak drugi rok z rzędu odnotowano jego poprawę. Saldo migracji wyniosło minus 2,3 tys. osób. Przewaga osób wymeldowujących się występowała przy tym zarówno w populacji kobiet – o 1,4 tys., jak i mężczyzn – o 1,0 tys.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa na przestrzeni roku saldo migracji osiągnęło wartość minus 1,8 wobec minus 2,3 w 2007 r. Podobnie jak przed rokiem znacznie korzystniej przedstawiała się sytuacja na obszarach wiejskich. Z miast ubyło 2,5 tys. osób (4,4‰), natomiast na obszarach wiejskich przybyło 0,2 tys. osób (0,3‰). Dla porównania w 2007 r. wartości te dla miast i wsi wynosiły odpowiednio: minus 3,3 tys. osób (-5,7‰) oraz 0,4 tys. osób (0,6‰).

Ujemne saldo migracji wystąpiło w obydwu podregionach, przy czym nieco większe było ono w podregionie kieleckim – minus 1,8‰, podczas gdy w sandomiersko-jędrzejewskim wyniosło minus 1,7‰.

Wyraźną poprawę odnotowano w powiecie kazimierskim, w którym saldo migracji było dodatnie, podczas gdy rok wcześniej kształtowało się wyraźnie poniżej zera. Drugim wyróżniającym się pozytywnie powiatem był powiat kielecki. Saldo migracji było tam najwyższe, choć w porównaniu z rokiem poprzednim zmalało o ponad połowę.

Saldo migracji na 1000 ludności

Znacząco zmniejszył się ruch migracyjny. Liczba zameldowań na pobyt stały zmalała o 24,3%. W 2008 r. wśród 10,8 tys. osób zameldowanych na terenie Świętokrzyskiego 335 osób przybyło z zagranicy (w 2007 r. wśród 14,3 tys. meldunków stałych odnotowano 346 imigrantów). Tak, jak przed rokiem, wśród ludności napływowej przeważały kobiety – 53,7% oraz osoby osiedlające się na wsi – 60,2%. Liczba migrujących wewnątrz województwa wyniosła 7,6 tys. Spośród pozostałych najczęściej osób przybyło z województwa śląskiego – 0,7 tys. i mazowieckiego – 0,6 tys.

Całkowity odpływ ludności (wymeldowania z pobytu stałego do innej gminy w kraju oraz za granicę) wyniósł 13,1 tys. osób wobec 17,2 tys. w 2007 r. Częściej wymeldowywały się osoby zamieszkałe w miastach – 52,1% oraz kobiety – 54,6%. Spośród opuszczających na stałe nasze województwo zdecydowanie największa grupa na cel swojego pobytu wybierała województwo mazowieckie – 1,6 tys. Do małopolskiego wyjechało 0,9 tys. osób, a śląskiego 0,7 tys.

Za granicę wymeldowało się z pobytu stałego 652 mieszkańców, tj. o 3,0% więcej niż rok wcześniej. Wśród nich 35,1% emigrowało do Wielkiej Brytanii, 13,8% – do Niemiec a 8,3% – do Stanów Zjednoczonych.